

Anko Antabak¹, Tomislav Luetić¹, Igor Bumčić²

Poštovana urednice,

U članku Labaš M. i sur. *Poteškoće u dijagnosticiranju i liječenju osteoid osteoma u laktu četverogodišnje djevojčice-prikaz slučaja i pregled literature*, (Pediatria Croatica 2016;3:97-105) detaljno je opisan artroskopski postupak kod atipičnog smještaja osteoid osteoma (OO) u intrakapsularnom dijelu humerusa. To je rijetka i atipična lokalizacija pa je ovaj rukopis odista koristan. Rad daje poučan pregled mogućnosti liječenja OO-a i za tipične lokalizacije. Najprimjenjivija metoda liječenja je perkutana radiofrekventna ablacija (RFA), opisana 1992. godine (1). RFA i RITA (*eng. radiofrequency interstitial tumor ablation*) nisu u popisu terapijskih postupaka HZZO-a. Mi u Hrvatskoj nemamo publiciranih radova o primjeni RFA-a u liječenju osteoid osteoma (OO). No radovi u renomiranim medicinskim časopisima izvještavaju o serijama od tek dvadesetak djece liječene RFA-om (2). Kirurška klinika KBC Zagreb već desetak godina ima tim, uređaj i primjenjuje RITA-u u tumorskoj kirurgiji odraslih. Glavni dijelovi uređaja su generator i elektroda. Elektrode su tvornički priređene u kompletu s troakrom i mogu se upotrijebiti samo jednokratno. Znači, riječ je o potrošnom materijalu, koji cijenom višestruko nadmašuje ugovorene iznose DTS postupka uklanjanja benignog tumora kosti u djece. Jedan od glavnih stručnih problema je opsežnost radiofrekvencijske ablacije. Osobito kad se RITU primjenjuje kao RFA OO u djece. Idealno je RFA činiti uređajem tvornički priređenim za liječe-

nje OO-a. Uz takav uređaj proizvođač nudi protokole (najčešće se centralno postavljena elektroda grije na 80°C kroz 8 minuta) (3). RFA ima i komplikacije, opekline kože, infekcije, neurovaskularne ozljede, termičko oštećenje zdravog dijela kosti (4). RFA nije idealan za OO intraartikularnog smještaja i tumore veličine veće od dva cm. Kod tumora u kralježnici metoda traži pozornost na moguće oštećenje neuroloških struktura, no RFA je uspješan i kod te lokalizacije (5).

RFA će i u nas postati standardna metoda liječenja OO-a u djece, ali zasad ona to nije.

LITERATURA

1. Rosenthal DI, Alexander A, Rosenberg AE, et al. Ablation of osteoid osteoma with percutaneously placed electrodes: A new procedure. *Radiology*. 1992;183:29–33.
2. De Palma L, Candelari R, Antico E, et al. Treatment of osteoid osteoma with CT-guided percutaneous radiofrequency thermoablation. *Orthopedics*. 2013;36:581-7.
3. Ringe KI, Panzica M, von Falck C. Thermoablation of bone tumors. *Rofo*. 2016;188:539-50.
4. Arikian Y, Yavuz U, Lapcin O, et al. Percutaneous radiofrequency ablation for osteoid osteoma under guidance of threedimensional Fluoroscopy. *J Orthopaed Surg*. 2016;24:398-402.
5. Faddoul J, Faddoul Y, Kobaiter-Maarawi S, et al. Radiofrequency ablation of spinal osteoid osteoma: a prospective study. *J Neurosurg Spine*. 2016;2:1-6.

¹ Klinika za kirurgiju, KBC Zagreb, Kišpatićeva 12, Zagreb

² Klinika za dječje bolesti Zagreb, Klaićeva 16, Zagreb

Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Anko Antabak, Klinika za kirurgiju, KBC Zagreb, Kišpatićeva 12, 10000 Zagreb